

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про судову експертизу

Закон введено в дію з дня опублікування - 21 квітня 1994 року
(згідно з Постановою Верховної Ради України
від 25 лютого 1994 року N 4038а-XII)

Із змінами і доповненнями, внесеними
Законами України

від 3 квітня 2003 року N 662-IV,
від 9 вересня 2004 року N 1992-IV,
від 13 квітня 2012 року N 4652-VI,
від 17 травня 2012 року N 4711-VI,
від 2 березня 2015 року N 213-VIII,
від 2 липня 2015 року N 580-VIII,
від 24 грудня 2015 року N 911-VIII,
від 6 грудня 2016 року N 1774-VIII,
від 3 жовтня 2017 року N 2147-VIII,
від 3 жовтня 2017 року N 2148-VIII

(зміни, внесені пунктом 6 Закону України
від 3 жовтня 2017 року N 2148-VIII, застосовуються з 1 жовтня 2017 року),
від 7 грудня 2017 року N 2246-VIII,
від 19 грудня 2017 року N 2249-VIII,
від 23 листопада 2018 року N 2629-VIII

Цей Закон визначає правові, організаційні і фінансові основи судово-експертної діяльності з метою забезпечення правосуддя України незалежною, кваліфікованою і об'єктивною експертизою, орієнтованою на максимальне використання досягнень науки і техніки.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Поняття судової експертизи

Судова експертиза - це дослідження на основі спеціальних знань у галузі науки, техніки, мистецтва, ремесла тощо об'єктів, явищ і процесів з метою надання висновку з питань, що є або будуть предметом судового розгляду.

(стаття 1 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 09.09.2004 р. N 1992-IV, від 13.04.2012 р. N 4652-VI, у редакції Закону України від 03.10.2017 р. N 2147-VIII)

Стаття 2. Законодавство України про судову експертизу

Законодавство України про судову експертизу складається із цього Закону, інших нормативно-правових актів.

Якщо міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачено законодавством України про судову експертизу, застосовуються правила міжнародного договору України.

[\(стаття 2 у редакції Закону України від 09.09.2004 р. N 1992-IV\)](#)

Стаття 3. Принципи судово-експертної діяльності

Судово-експертна діяльність здійснюється на принципах законності, незалежності, об'єктивності і повноти дослідження.

Стаття 4. Гарантії незалежності судового експерта та правильності його висновку

Незалежність судового експерта та правильність його висновку забезпечуються:

- визначеним законом порядком призначення судового експерта;

[\(абзац другий статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 03.10.2017 р. N 2147-VIII\)](#)

- заборонаю під загрозою передбаченої законом відповідальності втручатися будь-кому в проведення судової експертизи;
- існуванням установ судових експертиз, незалежних від органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування та суду;

[\(абзац четвертий статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 09.09.2004 р. N 1992-IV, від 13.04.2012 р. N 4652-VI\)](#)

- створенням необхідних умов для діяльності судового експерта, його матеріальним і соціальним забезпеченням;
- кримінальною відповідальністю судового експерта за дачу завідомо неправдивого висновку та відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків;
- можливістю призначення повторної судової експертизи;
- присутністю учасників процесу в передбачених законом випадках під час проведення судової експертизи.

Стаття 5. Максимальне збереження об'єктів дослідження

Під час проведення судових експертиз об'єкти дослідження можуть бути пошкоджені або витрачені лише у тій мірі, в якій це необхідно для дослідження.

Стаття 6. Забезпечення умов праці судового експерта за місцезнаходженням об'єктів дослідження

Якщо судову експертизу необхідно провести на місці події або за місцезнаходженням об'єкта дослідження, особа або орган, які її призначили або на замовлення яких вона проводиться, повинні забезпечити судовому експертові безперешкодний доступ до об'єкта дослідження і належні умови праці.

[\(стаття 6 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 03.10.2017 р. N 2147-VIII\)](#)

Стаття 7. Суб'єкти судово-експертної діяльності

Судово-експертну діяльність у кримінальному провадженні здійснюють державні спеціалізовані установи, а в інших випадках - також **судові експерти**, які не є працівниками зазначених установ, **та інші фахівці (експерти) з відповідних галузей знань** у порядку та на умовах, визначених цим Законом.

[\(частина перша статті 7 у редакції Закону України від 03.10.2017 р. N 2147-VIII\)](#)

До державних спеціалізованих установ належать:

- науково-дослідні установи судових експертиз Міністерства юстиції України;
- науково-дослідні установи судових експертиз, судово-медичні та судово-психіатричні установи Міністерства охорони здоров'я України;
- експертні служби Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства оборони України, Служби безпеки України та Державної прикордонної служби України.

Виключно державними спеціалізованими установами здійснюється судово-експертна діяльність, пов'язана з проведенням криміналістичних, судово-медичних і судово-психіатричних експертиз.

[Частину четверту статті 7 виключено](#)

[\(згідно із Законом України від 03.10.2017 р. N 2147-VIII\)](#)

[\(стаття 7 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 03.04.2003 р. N 662-IV, у редакції Закону України від 09.09.2004 р. N 1992-IV\)](#)

Стаття 7¹. Підстави проведення судової експертизи

Підставою проведення судової експертизи є відповідне судове рішення чи рішення органу досудового розслідування, або **договір з експертом чи експертною установою** - якщо експертиза проводиться на замовлення інших осіб.

[\(Закон доповнено статтею 7¹ згідно із Законом України від 03.10.2017 р. N 2147-VIII\)](#)

Стаття 8. Науково-методичне та організаційно-управлінське забезпечення судово-експертної діяльності

[\(назва статті 8 у редакції Закону України від 09.09.2004 р. N 1992-IV\)](#)

Організація науково-методичного забезпечення судово-експертної діяльності та організаційно-управлінські засади діяльності державних спеціалізованих установ покладаються на міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, до сфери управління яких належать державні спеціалізовані установи, що здійснюють судово-експертну діяльність.

[\(частина перша статті 8 у редакції Закону України від 09.09.2004 р. N 1992-IV\)](#)

Для розгляду найважливіших питань розвитку судової експертизи, що мають міжвідомчий характер, при Міністерстві юстиції України створюється Координаційна рада з проблем судової експертизи, яка діє відповідно до Положення про неї, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Методики проведення судових експертиз (крім судово-медичних та судово-психіатричних) підлягають атестації та державній реєстрації в порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України.

[\(статтю 8 доповнено новою частиною третьою згідно із Законом України від 09.09.2004 р. N 1992-IV, у зв'язку з цим частину третю вважати частиною четвертою\)](#)

Міністерство юстиції України забезпечує видання міжвідомчого науково-методичного збірника "Криміналістика та судова експертиза".

Стаття 9. Державний Реєстр атестованих судових експертів

Атестовані відповідно до цього Закону судові експерти включаються до державного Реєстру атестованих судових експертів, ведення якого покладається на Міністерство юстиції України.

Особа або орган, які призначають або замовляють судову експертизу, можуть доручити її проведення тим **судовим експертам**, яких внесено до державного Реєстру атестованих судових експертів, **або іншим фахівцям з відповідних галузей знань**, якщо інше не встановлено законом.

[\(частина друга статті 9 у редакції Закону України від 03.10.2017 р. N 2147-VIII\)](#)

[\(стаття 9 у редакції Закону України від 09.09.2004 р. N 1992-IV\)](#)

Розділ II СУДОВИЙ ЕКСПЕРТ

Стаття 10. **Особи, які можуть бути судовими експертами**

Судовими експертами **можуть бути особи, які мають необхідні знання для надання** висновку з досліджуваних питань.

[\(частина перша статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 09.09.2004 р. N 1992-IV\)](#)

Судовими експертами державних спеціалізованих установ можуть бути фахівці, які мають відповідну вищу освіту, освітньо-кваліфікаційний рівень не нижче спеціаліста, пройшли відповідну підготовку та отримали **кваліфікацію судового експерта** з певної спеціальності.

[\(частина друга статті 10 у редакції Закону України від 09.09.2004 р. N 1992-IV\)](#)

До проведення судових експертиз, крім тих, що проводяться виключно державними спеціалізованими установами, можуть залучатися також судові експерти, які не є працівниками цих установ, за умови, що вони мають відповідну вищу освіту, освітньо-кваліфікаційний рівень не нижче спеціаліста, пройшли відповідну підготовку в державних спеціалізованих установах Міністерства юстиції України, атестовані та отримали кваліфікацію судового експерта з певної спеціальності у порядку, передбаченому цим Законом.

[\(статтю 10 доповнено частиною третьою згідно із Законом України від 09.09.2004 р. N 1992-IV\)](#)

Судовому експерту забороняється використовувати свої повноваження з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки та пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб.

[\(статтю 10 доповнено частиною четвертою згідно із Законом України від 17.05.2012 р. N 4711-VI\)](#)

До **фахівця у відповідній галузі знань, який проводить судову експертизу**, застосовуються положення цього Закону щодо гарантій, прав,

обов'язків, відповідальності судового експерта, крім відповідальності за відмову від проведення експертизи та положень розділу III цього Закону.

[\(статтю 10 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом України від 03.10.2017 р. N 2147-VIII\)](#)

Стаття 11. Особи, які не можуть бути судовими експертами

Не може залучатися до проведення судової експертизи та виконання обов'язків судового експерта особа, визнана в установленому законом порядку недієздатною, а також та, яка має не зняту або не погашену судимість, або на яку протягом останнього року накладалося адміністративне стягнення за вчинення корупційного правопорушення або дисциплінарне стягнення у вигляді позбавлення кваліфікації судового експерта.

[\(частина перша статті 11 у редакції Закону України від 17.05.2012 р. N 4711-VI, із змінами, внесеними згідно із Законом України від 03.10.2017 р. N 2147-VIII\)](#)

Інші обставини, що забороняють участь особи як експерта в судочинстві, передбачаються процесуальним законодавством.

Стаття 12. Обов'язки судового експерта

Незалежно від виду судочинства та підстави проведення експертизи судовий експерт зобов'язаний:

[\(абзац перший частини першої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 03.10.2017 р. N 2147-VIII\)](#)

- 1) провести повне дослідження і дати обґрунтований та об'єктивний письмовий висновок;
- 2) на вимогу особи або органу, які залучили експерта, судді, суду дати роз'яснення щодо даного ним висновку;

[\(пункт 2 частини першої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 13.04.2012 р. N 4652-VI\)](#)

- 3) заявляти самовідвід за наявності передбачених законодавством підстав, які виключають його участь у справі.

Інші обов'язки судового експерта передбачаються процесуальним законодавством.

Стаття 13. Права судового експерта

Незалежно від виду судочинства судовий експерт має право:

1) подавати клопотання про надання додаткових матеріалів, якщо експертиза призначена судом або органом досудового розслідування або ознайомлюватися з матеріалами справи, що стосуються предмета судової експертизи;

[\(пункт 1 частини першої статті 13 у редакції Закону України від 03.10.2017 р. N 2147-VIII\)](#)

2) вказувати у висновку експерта на виявлені в ході проведення судової експертизи факти, які мають значення для справи і з приводу яких йому не були поставлені питання;

[\(пункт 2 частини першої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 09.09.2004 р. N 1992-IV\)](#)

3) з дозволу особи або органу, які призначили судову експертизу, бути присутнім під час проведення слідчих чи судових дій і заявляти клопотання, що стосуються предмета судової експертизи;

4) подавати скарги на дії особи, у провадженні якої перебуває справа, якщо ці дії порушують права судового експерта;

5) одержувати винагороду за проведення судової експертизи, якщо її виконання не є службовим завданням;

6) проводити на договірних засадах експертні дослідження з питань, що становлять інтерес для юридичних і фізичних осіб, з урахуванням обмежень, передбачених законом.

[\(частину першу статті 13 доповнено пунктом 6 згідно із Законом України від 09.09.2004 р. N 1992-IV\)](#)

Інші права судового експерта передбачаються процесуальним законодавством.

Стаття 14. Відповідальність судового експерта

Судовий експерт на підставах і в порядку, передбачених законодавством, може бути притягнутий до юридичної відповідальності.

[\(стаття 14 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 03.10.2017 р. N 2147-VIII\)](#)

Розділ III **ФІНАНСОВЕ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУДОВО-** **ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

[\(назва розділу III у редакції Закону України від 09.09.2004 р. N 1992-IV\)](#)

Стаття 15. Фінансування судово-експертної діяльності

Проведення науково-дослідними установами судових експертиз наукових розробок з питань організації та проведення судових експертиз фінансується за рахунок Державного бюджету України.

Проведення судових експертиз державними спеціалізованими установами у кримінальних провадженнях за дорученням слідчого, прокурора, суду та у справах про адміністративні правопорушення здійснюється за рахунок коштів, які цільовим призначенням виділяються цим експертним установам з Державного бюджету України.

[\(частина друга статті 15 у редакції Закону України від 13.04.2012 р. N 4652-VI\)](#)

Проведення судових експертиз, обстежень і досліджень судово-медичними та судово-психіатричними установами здійснюється за рахунок коштів, які безпосередньо і цільовим призначенням виділяються цим експертним установам з державного чи місцевого бюджету, за винятком випадків, передбачених частиною четвертою цієї статті.

[\(частина третя статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 13.04.2012 р. N 4652-VI\)](#)

Проведення судових експертиз, обстежень і досліджень у кримінальному провадженні державними спеціалізованими установами, судово-медичними та судово-психіатричними установами на замовлення підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого, їх захисників, законного представника, потерпілого, його представника здійснюється за рахунок замовника.

[\(статтю 15 доповнено новою частиною четвертою згідно із Законом України від 13.04.2012 р. N 4652-VI, у зв'язку з цим частини четверту – шосту вважати відповідно частинами п'ятою - сьомою\)](#)

Витрати на проведення судових експертиз науково-дослідними установами Міністерства юстиції України та судово-медичними і судово-психіатричними установами Міністерства охорони здоров'я України у цивільних і господарських справах відшкодовуються в порядку, передбаченому чинним законодавством.

Проведення інших експертних досліджень і обстежень державними спеціалізованими установами здійснюється за рахунок замовника.

Державні спеціалізовані установи, а також фахівці, що не є працівниками цих установ, зазначені у статті 7 цього Закону, виконують інші роботи на договірних засадах.

Стаття 16. Атестація судового експерта

Метою атестації судового експерта є оцінка професійного рівня фахівців, які залучаються до проведення судових експертиз або беруть участь у розробках теоретичної та методичної бази судової експертизи. Залежно від спеціалізації їм присвоюється кваліфікація судового експерта з правом проведення певного виду експертизи.

Метою атестації працівників державної спеціалізованої установи, які залучаються до проведення судових експертиз та/або беруть участь у розробленні теоретичної та науково-методичної бази судової експертизи, є оцінка рівня їх спеціальних знань та відповідність займаній посаді.

Залежно від спеціалізації і рівня підготовки працівникам державної спеціалізованої установи присвоюються **кваліфікація судового експерта і кваліфікаційний клас**.

Порядок проведення атестації та присвоєння чи позбавлення кваліфікаційних класів судового експерта визначається міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади, до сфери управління яких належать державні спеціалізовані установи, що здійснюють судово-експертну діяльність.

Стаття 17. Експертно-кваліфікаційні комісії

Для присвоєння та позбавлення кваліфікації судового експерта і кваліфікаційних класів створюються експертно-кваліфікаційні комісії при міністерствах та інших центральних органах виконавчої влади, до сфери управління яких належать державні спеціалізовані установи, що здійснюють судово-експертну діяльність.

До складу експертно-кваліфікаційних комісій входять найбільш досвідчені фахівці та науковці, які мають кваліфікацію судового експерта та стаж практичної роботи за спеціальністю не менше п'яти років. Серед них має бути не менше двох фахівців тієї експертної спеціальності і того класу, з яких комісія проводить атестацію, присвоює кваліфікацію судового експерта або кваліфікаційний клас, а також фахівець з процесуальних питань судової експертизи.

Порядок присвоєння кваліфікації судового експерта фахівцям чи позбавлення кваліфікації судового експерта фахівців, які не є працівниками державних спеціалізованих установ, визначається Міністерством юстиції України. З цією метою при Міністерстві юстиції України створюється Центральна експертно-кваліфікаційна комісія, яка діє відповідно до положення про неї, що затверджується Міністерством юстиції України.

Присвоєння кваліфікації судового експерта і кваліфікаційних класів судово-медичним і судово-психіатричним експертам та позбавлення кваліфікації судового експерта і кваліфікаційних класів судово-медичних і судово-психіатричних експертів проводяться в порядку, що встановлюється Міністерством охорони здоров'я України.

[\(стаття 17 у редакції Закону України від 09.09.2004 р. N 1992-IV\)](#)

Стаття 18. Оплата праці та соціальний захист судових експертів

Заробітна плата працівників державних спеціалізованих установ (невійськовослужбовців і тих, які не мають звань рядового і начальницького складу), які мають кваліфікацію судового експерта, складається з посадового окладу, надбавок, доплат до нього, премій та інших виплат, розмір і порядок встановлення яких визначаються Кабінетом Міністрів України.

Працівникам державних спеціалізованих установ (невійськовослужбовцям і тим, які не мають звань рядового і начальницького складу), які мають кваліфікацію судового експерта, посадові оклади встановлюються у розмірі не менше 10 розмірів прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб на 1 січня календарного року. Тимчасово, по 31 грудня 2017 року, особам у період роботи на посадах судових експертів (крім осіб з інвалідністю I та II груп, осіб з інвалідністю внаслідок війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту") пенсії, призначені відповідно до законодавства України, розмір яких перевищує 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність, виплачуються в розмірі 85 відсотків призначеного розміру, але не менше 150 відсотків прожиткового мінімуму, встановленого для осіб, які втратили працездатність.

[\(дію частини другої статті 18 щодо розміру посадових окладів судових експертів зупинено на 2018 рік згідно із Законом України від 07.12.2017 р. N 2246-VIII\)](#)

[\(частина друга статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 19.12.2017 р. N 2249-VIII\)](#)

[\(дію частини другої статті 18 щодо розміру посадових окладів судових експертів зупинено на 2019 рік згідно із Законом України від 23.11.2018 р. N 2629-VIII\)](#)

Особливості встановлення розмірів посадових окладів, надбавок, доплат, премій та інших виплат працівникам державних спеціалізованих установ Міністерства оборони України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, які мають кваліфікацію судового експерта, визначаються чинним законодавством України для військовослужбовців і тих, які мають звання рядового і начальницького складу.

[\(стаття 18 із змінами, внесеними згідно із Законами України від 09.09.2004 р. N 1992-IV, від 02.03.2015 р. N 213-VIII, від 24.12.2015 р. N 911-VIII, від 06.12.2016 р. N 1774-VIII, від 03.10.2017 р. N 2148-VIII, у редакції Закону України від 03.10.2017 р. N 2147-VIII\)](#)

Стаття 181. Щорічні та додаткові відпустки судових експертів

Працівникам державних спеціалізованих установ, які мають кваліфікацію судового експерта, надається щорічна основна оплачувана відпустка тривалістю 30 календарних днів, якщо законодавством України не передбачено більш тривалої відпустки.

Працівникам державних спеціалізованих установ, які мають кваліфікацію судового експерта, за кожний рік роботи на посадах керівних працівників, судових експертів, наукових працівників цих установ після досягнення п'ятирічного стажу роботи з урахуванням попереднього стажу роботи за фахом на посадах судових експертів, державних службовців і наукових працівників, надається один календарний день додаткової оплачуваної відпустки, але не більш як 15 календарних днів.

Особливості надання відпусток працівникам державних спеціалізованих установ Міністерства оборони України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, які мають кваліфікацію судового експерта, визначаються чинним законодавством України щодо військовослужбовців і тих, які мають звання рядового і начальницького складу.

[\(Закон доповнено статтею 18¹ згідно із Законом України від 03.10.2017 р. N 2147-VIII\)](#)

Стаття 19. Охорона державних спеціалізованих установ, що проводять судові експертизи

[\(назва статті 19 у редакції Закону України від 09.09.2004 р. N 1992-IV\)](#)

Охорона приміщень і територій установ судових експертиз Міністерства юстиції України і Міністерства охорони здоров'я України, а також режим утримання осіб, які перебувають під вартою і направлені на судово-

психіатричну експертизу, забезпечуються підрозділами відомчої воєнізованої охорони Державної судової адміністрації України за рахунок коштів, що виділяються на цю мету з державного бюджету.

[\(частина перша статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 02.07.2015 р. N 580-VIII\)](#)

Охорона експертних служб Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства оборони України, Служби безпеки України, [Державної прикордонної служби України](#) забезпечується цими органами.

[\(частина друга статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 03.04.2003 р. N 662-IV\)](#)

Стаття 20. Інформаційне забезпечення

Підприємства, установи, організації незалежно від форми власності зобов'язані надавати безоплатно інформацію, необхідну для проведення судових експертиз, державним спеціалізованим установам, а також, за згодою, натурні зразки або каталоги своєї продукції, технічну документацію та іншу інформацію, необхідну для створення й оновлення методичної та нормативної бази судової експертизи. Державні спеціалізовані установи, судові експерти та залучені фахівці, що проводять судові експертизи, у разі отримання інформації, що становить державну, комерційну чи іншу охоронювану законом таємницю, повинні забезпечити нерозголошення цих відомостей.

[\(частина перша статті 20 у редакції Закону України від 09.09.2004 р. N 1992-IV\)](#)

Державні спеціалізовані установи, що проводять судові експертизи, мають право одержувати від судів, органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування зняття кримінального правопорушення та інші речові докази, щодо яких закінчено кримінальне провадження, для використання в експертній і науковій діяльності.

[\(частина друга статті 20 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 09.09.2004 р. N 1992-IV, у редакції Закону України від 13.04.2012 р. N 4652-VI\)](#)

Стаття 21. Кадрове забезпечення

Підготовка фахівців для державних спеціалізованих установ, що проводять судові експертизи, здійснюється вищими навчальними закладами; спеціалізація та підвищення кваліфікації проводяться на курсах та у спеціальних закладах відповідних міністерств та інших центральних органів виконавчої влади.

Фахівці, які не є працівниками державних спеціалізованих установ і мають на меті здійснювати експертну діяльність, проходять навчання з відповідної експертної спеціальності в державних спеціалізованих установах Міністерства юстиції України з урахуванням обмежень, передбачених законом.

Для забезпечення належного професійного рівня фахівці, які не є працівниками державних спеціалізованих установ і отримали кваліфікацію судового експерта, крім тих, які мають науковий ступінь, один раз на три роки повинні пройти стажування в державних спеціалізованих установах Міністерства юстиції України відповідно до спеціальності та підтвердити рівень своїх професійних знань.

Вивчення потреб у підготовці, спеціалізації та підвищенні кваліфікації експертів, а також розроблення пропозицій щодо задоволення цих потреб здійснюються міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади, до сфери управління яких належать державні спеціалізовані установи, що здійснюють судово-експертну діяльність.

[\(стаття 21 у редакції Закону України від 09.09.2004 р. N 1992-IV\)](#)

Розділ IV

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В ГАЛУЗІ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Стаття 22. Проведення судової експертизи за дорученням відповідного органу чи особи іншої держави

У разі проведення судової експертизи за дорученням відповідного органу чи особи іншої держави, з якою Україна має угоду про взаємну правову допомогу і співробітництво, застосовується законодавство України, якщо інше не передбачено зазначеною угодою.

Оплата вартості судової експертизи здійснюється за домовленістю між замовником і виконавцем судової експертизи.

Стаття 23. Залучення фахівців з інших держав для спільного проведення судових експертиз

Керівники державних спеціалізованих установ, що проводять судові експертизи, у необхідних випадках мають право за згодою органу або особи, що призначили судову експертизу, включати до складу експертних комісій провідних фахівців інших держав. Такі спільні експертні комісії здійснюють судові експертизи за нормами процесуального законодавства України.

[\(частина перша статті 23 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 09.09.2004 р. N 1992-IV\)](#)

Плата іноземним фахівцям за участь у судовій експертизі та відшкодування інших витрат, пов'язаних з її проведенням, здійснюється за домовленістю сторін.

Стаття 24. Міжнародне наукове співробітництво

Державні спеціалізовані установи, що виконують судові експертизи, користуються правом встановлювати міжнародні наукові зв'язки з установами судових експертиз, криміналістики тощо інших держав, проводити спільні наукові конференції, симпозіуми, семінари, обмінюватися стажистами, науковою інформацією і друкованими виданнями та здійснювати спільні видання в галузі судової експертизи і криміналістики.

[\(стаття 24 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 09.09.2004 р. N 1992-IV\)](#)

Президент України
м. Київ
25 лютого 1994 року
N 4038-XII

Л. КРАВЧУК